

**KARAMAN EYALETİ VAKIF DEFTERİNDE NİĞDE VAKIFLARI
(H. 881/M. 1476)*****NİĞDE FOUNDATIONS IN KARAMAN STATE FOUNDATION
BOOK (881/1476)**

Nevzat TOPAL**

Özet:

Osmanlı-Karamanoğulları mücadelesi Osmanlı Devleti'nin üstünlüğü ile sonuçlanmış; bütün Karaman ülkesine Osmanlı Devleti hâkim olmuştur. Osmanlı devleti Karamanoğulları Beyliği'ni fethettikten sonra onun sahip olduğu vilayetleri Karaman Eyaleti ismiyle teşkilatlandırmıştır. Fatih devrinde, H. 881/M. 1476 senesinde düzenlenen vakıf defterine Karaman Eyaleti Vakıfları kaydedilmiştir.

Bu çalışmada, Fatih devri Karaman Eyaleti vakıf defterinde yer alan Niğde vakıfları ve vakıflarda geçen yerleşim birimlerine ait bir değerlendirme yapılacaktır. Bu defter H. 881/M. 1476 senesinde düzenlenmiş olmasına rağmen kaydedilen ve bilgi verilen vakıfların tamamı, defterin düzenlendiği tarihten önce mevcut olan eserlerdir. Niğde şehri vakıflarına ait kapsamlı bilgi veren ilk kaynaklardan biri olması sebebiyle defterde yer alan kayıtlar büyük önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Niğde, Karamanoğlu, Osmanlı Devleti, Vakıf.

Abstract:

The conflict between Ottoman and Karamanoglu was ended with the victory of Ottoman State who took the control of whole Karaman country. After conquering of Karamanoğulları, its provinces were regularized as Karaman State by Ottoman State. In the age of Fatih these were recorded to foundation book as Karaman State Foundations in H.881/M.1476.

In this study an evaluation will be made about the Nigde Foundations which are present in the Foundation Book of Karaman State for the age of Fatih. Although this book was organized in the year of H.881/M.1476, all of the recorded and informed foundations are elder from its arrangement. The records in this book are of prime importance because these are one of the firsts which are including information about Nigde City provience.

Key words: Nigde, Karamanoğlu, Ottoman State, Foundation.

* 1. Uluslararası Niğde Dil, Kültür ve Tarih Sempozyumu'nda sunulmuş olan bildirinin düzenlenmiş ve genişletilmiş halidir

** Yrd. Doç. Dr., Niğde Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü - Niğde nevzattopal@hotmail.com.

Giriş

Niğde'nin Anadolu Selçukluları ve Karamanoğulları devrinin önemli şehirlerinden biri olduğu bilinmektedir. Bu öneminden dolayı Niğde, Selçuklular devrinde zaman zaman hükümdar ailesine mensup fertler tarafından idare edilmiştir. II. Kılıç Arslan ülkeyi oğulları arasında taksim ettiği zaman Niğde'nin yönetimini oğlu Melik Arslanşah'a vermiştir¹. Şehrin Karamanoğullarına geçtikten sonrada umumiyetle hanedan ailesine mensup beyler tarafından idare edildiği görülür. Şehirde Karamanoğulları hükümdar ailesine mensup fertler tarafından yapılmış olan vakıf eserleri günümüze kadar ulaşmıştır².

Niğde'nin 875/1470-71 senesinde, II. Mehmed zamanında İshak Paşa tarafından fethedildiğini görmekteyiz³. Şehrin Osmanlılar tarafından fethinden altı yıl sonra Fatih Sultan Mehmed'in emri ile Niğde'nin de içinde bulunduğu fethedilen Karaman toprakları, Karaman Eyaletine dönüştürülerek 881/1476 senesinde ilk vakıf tahriri yapılmıştır. Bu tahrirden yaklaşık 7 yıl sonrada 888/1483 senesinde ise ikinci tahrir yapılarak Niğde'nin de içinde bulunduğu Karaman Eyaleti Vakıfları ve mülkleri tahrir defterine kaydedilmiştir.

1. Çalışmanın Konusu, Amaç ve Yöntemi

Yapığımız çalışmada 881/1476 senesinde Karaman Eyaleti'nin ilk vakıf defterinde yer alan Niğde vakıfları ve mülkleri üzerinde değerlendirme yapılmıştır. Niğde şehrinin Osmanlı Devleti tarafından ele geçirilmesinden hemen sonra yapılan bu ilk kapsamlı tahrir ile şehrin Karamanoğulları devrindeki vakıfları ve mülklerinin ortaya konulması hedeflenmiştir.

İlk tahrir defteri esas alınarak defterde ismi geçen yerleşim birimlerinin bugün nerelere karşılık geldiği yapılan yüzey araştırması ile ortaya konulmuştur. Yapılan bu çalışma neticesinde elde edilen veriler çizilen bir harita üzerinde gösterilmiştir.

İlk vakıf tahriri sonrası Niğde şehrini kapsayan ikinci vakıf tahriri ile 387 Numaralı Muhasebe-i Vilayet-i Karaman ve Rum Defteri'nde yer alan bilgiler çalışma konumuzun esasını oluşturan defter ile mukayese edilmiştir. (Zikredilen kaynaklar metin içerisinde tanıtılacağı için burada ayrıca bilgi verilmemiştir). Bu mukayeseler neticesinde gerek yerleşim birimleri, gerekse vakıf eserleri isimleri belirlenmiştir. Zira sadece bir kaynağa dayalı okumalarda bazen hatalı okumalar mümkün olabilmektedir.

¹ İbn Bibi, *El-Evâmirü'l-Alâ'iyye Fi'l-Umûri'l-Alâ'iyye*, C. I, çev. Mürsel Öztürk, Kültür Bakanlığı, Ankara 1996, s. 41.

² Karamanoğulları devri için bk, M.C. Şihabeddin Tekindağ, "Karamanlılar", *İA*, VI, s. 316-330.

³ Hoca Sadettin Efendi, *Tacü't-Tevarih*, III, Haz. İsmet Parmaksızoğlu, Kültür Bakanlığı, Ankara 1979, s. 103.

Çalışma konumuzu oluşturan defter, 1958 senesinde Feridun Nafiz Uzluk tarafından transkript edilerek yayımlanmıştır. Ancak bu çalışmada yerleşim birimlerine ait lokalizasyon çalışması yapılmadığından bu yerleşimlerin bugün nerelere karşılık geldiği anlaşılamamaktadır. Ayrıca yerleşim birimlerinin ve vakıf eserlerinin okunmasında bir takım hatalar da tespit edilmiştir. Yaptığımız bu çalışma ile hatalar giderilmeye çalışılmıştır.

2. Kaynakların Değerlendirilmesi

2.1. TK 564 (H. 881/M. 1476)

Çalışmamızın esasını Ankara Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü, Kuyûd-ı Kadîme Arşivi'nde, Kubbe Altında Müdevver, Atîk Konya Vakfı ismini taşıyan 564 numaralı defter oluşturmaktadır⁴. Bu defter Fatih Sultan Mehmed'in emri ile 881/1476 senesinde Karaman Eyaleti'nin düzenlenen ilk vakıf tahriridir. Kadı Muslihiddin ve Kâtip Kasım tarafından hazırlanan defter sadece bir vakıf defteri olmayıp mülk kayıtları da yer almaktadır. Defterde Konya, Lârende, Seydişehir, Beyşehir, Akşehir, Ilgın, Niğde, Şücaüddin (Ulukışla), Anduğu, Develi, Karahisar, Ürgüb, Ereğli, Aksaray ve Koçhisar vakıfları ve mülkleri yer almaktadır. Bu defterin 61 ile 65 sayfalar arası Niğde Nahiyeleri ve Şücaüddin ve Anduğu Vakıfları ile Niğde Mescitlerinin vakıflarından bahsetmektedir. Defterin 88. sayfasında ise Niğde Vilayeti, Şamardı (Çamardı) ve Melegübalı (Derinkuyu) mülkleri hakkında bilgi verilmektedir. Ayrıca Konya şehrinde bulunan vakıflara ait Niğde'deki yerleşim birimlerinin okunuşları da değerlendirilmiştir.

91 sayfadan ibaret defter 1958 senesinde Feridun Nafiz Uzluk tarafından yayımlanmıştır⁵. Uzluk tarafından yapılan bu çalışmada gerek yerleşim yerlerinin, gerekse vakıf eserlerinin sadece listesi verilmiş; bir lokalizasyon çalışması yapılmamıştır. Uzluk tarafından sadece transkribe yapılan defterde bir takım yerleşim birimleri ve vakıf eserlerinin isimlerinin de hatalı okunduğu tespit edilmiştir.

2.2. MC.O.116/1 (H. 888/M. 1483)

Karaman Eyaleti'ne ait ikinci vakıf defteri H. 888/M. 1483 senesine aittir. Bu defter İstanbul Belediyesi, Taksim Atatürk Kitaplığı, Muallim Cevdet Tasnifi O.116/1 numarada kayıtlıdır.110 varak olan defterin 94/b-105/a varakları arası Niğde Nevâhî, Niğde mescitleri, Bor Mescitleri ve Anduğu (Altunhisar) kazası vakıfları hakkında bilgiler içermektedir. Biz çalışmamızda bu defterin Fahri Coşkun tarafından hazırlanan tezini

⁴ Ankara Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü, Kuyûd-ı Kadîme Arşivi, Tahrir Defteri, Nr. 564 (Bundan sonraki dipnotlarda TK 564 olarak kullanılacaktır).

⁵ Feridun Nâfiz Uzluk, *Fatih Devrinde Karaman Eyâleti Vakıfları Fihristi*, Vakıflar Umum Müdürlüğü Neşriyatı, Ankara 1958.

kullandık⁶. Bu defter Hamza Bey oğlu Murat Çelebi ve Kâtip Mehmed tarafından hazırlandığı için *Murad Çelebi Defteri* olarak adlandırılmıştır. Defterin Fahri Coşkun ve Akif Erdoğan tarafından hazırlanan makaleler ile ayrıca değerlendirildiği de görülür⁷.

2.3. TT 387 (H. 937/M. 1530)

Çalışma konumuzu oluşturan defterden 54 yıl sonra hazırlanmış olan bu defteri mukayese amacı ile kullandık. Bu defter Başbakanlık Osmanlı Arşivi, Tapu Tahrir Defteri tasnifinde 387 numarada kayıtlıdır. Bu defter 1996 senesinde Başbakanlık, Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü tarafından 32 yayın numarası ile dizin ve tıpkıbasım şeklinde yayımlanmıştır⁸. Bu çalışmanın 57-59 sayfaları arası Niğde'deki kişi ve cemaat adları, 99-105 sayfaları arası ise yer adları (karye, mescid, medrese, mezra vs.) hakkında bilgiler vermektedir.

2.4. Diğer Kaynaklar

Çalışmamız Niğde'ye ait 881/1476 senesi vakıf defterinde yer alan bilgileri değerlendirmektedir. Niğde şehri üzerine yapılan 16. Yüzyıla ait olan çalışmaları mukayese amacıyla kullandık. Bu çalışmalardan biri Mustafa Oflaz tarafından hazırlanan doktora tezidir⁹. Yine Emin Toroğlu tarafından hazırlanan *Niğde İli Yerleşmeleri ve Lokasyon Planlaması*¹⁰ isimli doktora tezi çalışmamızda müracaat ettiğimiz önemli bir çalışma olmuştur. Bu tezler

⁶ Fahri Coşkun, *888/1483 Tarihli Karaman Eyaleti Vakıf Tahrir Defteri (Tanıtım, Tahlil ve Metin)*, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 1996, s. 154-172.

⁷ Fahri Coşkun, "888/1483 Tarihli Karaman Eyaleti Vakıf Defteri", *Vakıflar Dergisi*, 33 (Haziran 2010), s. 15-52; M. Akif Erdoğan, "Murad Çelebi Defteri: 1483 Yılında Karaman Vilâyetinde Vakıflar-I", *Tarih İncelemeleri Dergisi*, XVIII/1 (Temmuz 2003), s. 119-160; M. Akif Erdoğan, "Murad Çelebi Defteri: 1483 Yılında Karaman Vilâyetinde Vakıflar-II", *Tarih İncelemeleri Dergisi*, XVIII/2 (Aralık 2003), s. 99-140; M. Akif Erdoğan, "Murad Çelebi Defteri: 1483 Yılında Karaman Vilâyetinde Vakıflar-III", *Tarih İncelemeleri Dergisi*, XIX/1 (Temmuz 2004), s. 119-154; M. Akif Erdoğan, "Murad Çelebi Defteri: 1483 Yılında Karaman Vilâyetinde Vakıflar-IV", *Tarih İncelemeleri Dergisi*, XIX/2 (Aralık 2004), s. 141-176.

⁸ Başbakanlık Osmanlı Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı, *387 Numaralı Muhâsebe-i Vilâyet-i Karaman ve Rûm Defteri (937/1530)*, Ankara 1996. (Bundan sonraki dipnotlarda TT 387 olarak kısaltılmıştır.)

⁹ Mustafa Oflaz, *16. Yüzyılda Niğde Sancağı*, (Yayınlanmamış doktora tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 1992.

¹⁰ Emin Toroğlu, *Niğde İli Yerleşmeleri ve Lokasyon Planlaması*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Coğrafya (Bölgesel Coğrafya) Anabilim dalı, Ankara 2006.

dışında M. Akif Erdoğan¹¹, Rafet Metin¹² ve Ayşegül Hüseyinliklioğlu-Handan Arslan¹³'in makaleleri kullanılmıştır.

3. Yerleşim Birimleri

881/1476 senesinde Karaman Eyaleti adına düzenlenen defterde Niğde sancağına bağlı Niğde Kazası ile ilgili olarak; Melegübi (Derinkuyu) Melendos/Melendis (Melendiz), Anduğu (Altunhisar), Şücaüddin (Ulukışla) ve Şamardı (Çamardı) nahiyeleri olmak üzere 5 nahiye ve 56 yerleşim biriminden bahsedilmiştir. Bu nahiyelerden Melendiz bir yerleşim birimine tekabül etmeyip belli bir alana verilen ismi ifade etmektedir. Yine defterde dikkatimizi çeken bir husus da Bor'un nahiye merkezi olarak gösterilmemiş olmasıdır¹⁴. 1476 senesinde Çalış Zaviyesi Vakıfları arasında Bor karyesinde 1 pare yer ifadesi kullanılmış ve Bor bir karye olarak belirtilmiştir¹⁵. 1483 senesinde yapılan ikinci tahrirde ise Bor'dan Niğde'ye bağlı karye olarak bahsedildiğini görmekteyiz¹⁶. Yerleşim birimlerinin tespitinde orijinal metin ile Uzluk tarafından yapılan çalışma mukayese edilerek okuma hataları giderilmeye çalışılmıştır. Ayrıca bu yerleşim birimlerinin bugün hangi yerleşimlere karşılık geldiği büyük ölçüde tespit edilmiştir. Bu tespite ilişkin bir tablo çıkarılmıştır¹⁷.

Defterde *Sazalıç* olarak okunan yerleşim *Sazalıçe* olarak okunmuştur¹⁸. Bu yerleşim bugün Taşlıca isimli yerleşim birimine tekabül etmektedir.

Defterde *Adırmusun* olarak okunan metin Uzluk tarafından *Adramoson* olarak okunmuştur¹⁹.

Uzluk tarafından *Çayırlı* diye okunan ve Melendiz'de bir malikhane olarak gösterilen yerin *Kayırlı* olduğu görülmektedir²⁰. Niğde'de ayrıca Niğde-Çamardı yolu *Çayırlı* isimli bir yerleşim birimi mevcuttur. Bu husus karışıklığa sebebiyet vermektedir. Defterde yer alan *Kayırlı* kasabası Çiftlik ilçesi tarafındadır.

¹¹ M. Akif Erdoğan, "Karaman Vilayeti Zaviyeleri", *Tarih İncelemeleri Dergisi*, IX, İzmir 1994, s. 89-158; M. Akif Erdoğan, "Anadolu'da Ahiler ve Ahi Zaviyeleri", *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, IV, İzmir 2000, s. 37-56.

¹² Rafet Metin, "XVI. Yüzyılda Niğde ve Kırşehir Sancaklarında Mahalle Yapılanması", *Karadeniz Araştırmaları*, 20/Kış 2009, 45-58.

¹³ Ayşegül Hüseyinliklioğlu- Handan Arslan, "16 Yüzyılın İlk Çeyreğinde Niğde Kazası Yerleşme Merkezlerinin Tespiti", *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19/2 (2009), s. 299-314.

¹⁴ *TK 564*,

¹⁵ *TK 564*, s. 64.a; Uzluk, age, s. 51.

¹⁶ Coşkun, agt., s. 166.

¹⁷ Karamanoğulları dönemi yerleşmelerine ait tablo ve harita için bk. (Toroğlu, agt., s. 129-130) 1530 senesi Niğde ili yerleşmelerine ait harita için bk. (Toroğlu, agt., s. 134).

¹⁸ *TK 564*, s. 61.a; Uzluk, age., s. 50.

¹⁹ *TK 564*, s. 61.a; Uzluk, age., s. 50.

²⁰ *TK 564*, s. 62.a; Uzluk, age., s. 50.

Defterde *Hurbemid* olarak okunan mezra 888/1483 senesi defterde *Hazemit* olarak okunmuştur²¹. 16 asrın başlarına ait yapılan çalışmalarda ise bu mezra ismine rastlanılmamaktadır²². Yeri tespit edilememiştir.

Uzluk tarafından *Eravele* olarak okunan yerleşim biriminin *Azadala* olduğu görülmektedir ki, bu yerleşim bugün Azatlı Kasabasına tesadüf etmektedir²³. 1483 tarihli defter incelendiğinde bu yerleşim birimi *Azadala* olarak kaydedilmiştir²⁴.

Defterde *Gössun* olarak okunabilen yerleşimin Uzluk tarafından *Kösun* olarak okunduğu tespit edilmiştir²⁵. Bu yerleşim Azatlı'nın Güney Doğu istikametinde (Azatlı Barajı Civarı) bir mevki adı olduğu belirtilmiştir²⁶.

Defterde *Sazala* olarak okunan yerleşim birimi Uzluk tarafından *Sazan* olarak okunmuştur²⁷. Bu yerleşim bugün *Sazlıca* ismiyle anılmaktadır.

Uzluk tarafından yapılan transkriptte *Aravani* (Kumluca) Köyü Kümbet Medresesi vakıfları arasında *Ervan* Karyesi olarak, aynı yerleşim biriminin Ak Medrese vakıfları belirtilirken *Erevan* olarak belirtildiği görülmektedir. Bu durum bir takım karışıklıklara sebebiyet vermektedir. Birbirine yakın iki ayrı yerleşim biriminin olduğu izlenimi çıkmaktadır. Oysa defterin orijinali incelendiğinde bu yerleşim biriminin *Aravani* (Kumluca) olduğu aşikârdır²⁸. 888/1483 tarihli defterde bu yerleşim biriminden An-karye-i Derevâni ma'a mezra'a-i Eski Aravâni olarak not düşülmüş olup yıllık geliri 5490 akçe olarak belirtilmiştir²⁹.

Uzluk tarafından yapılan çalışmada Akmedrese vakıf gelirleri arasında *Kebence* mezrasından bahsedilmektedir. 7 yıl sonra düzenlenen defterde ise *Üseci* adı verilen bir mezra ismi yer almaktadır³⁰. Ancak 881 tarihli defterin orijinali incelendiğinde bu iki okunuşunda mümkün olmadığı yerleşim biriminin adının *Serpenc?* olarak okunabileceği görülmektedir³¹. Bugün bu yerleşimin mevcut olmadığı bilinmemekte olup yeri tespit edilememiştir.

Defterde *Bilesırama/Belisırama* olarak okunabilen yerleşim yeri Uzluk tarafından *Bile Seme* olarak okunmuştur³². Bu yerleşim bugün Aksaray ili Güzelyurt İlçesine bağlı *Belisırma* köyüdür.

²¹ TK 564, s. 62.a; Uzluk, age., s. 50; Coşkun, agt., s. 156.

²² Hüseyinliklioğlu-Arslan, agm., s. 299-314.

²³ TK 564, s. 61.b; Uzluk, age., s. 50.

²⁴ Coşkun, age., s. 156.

²⁵ TK 564, s. 62.a; Uzluk, age., s. 50.

²⁶ Bayram Polat, 1972 doğumlu, Öğretim Üyesi, Azatlı Kasabasından.

²⁷ TK 564, s. 61.b; Uzluk, age., s. 50.

²⁸ TK 564, s. 61.b; Uzluk, age., s. 51.

²⁹ Coşkun, agt., s. 157.

³⁰ Uzluk, age., s. 51; Coşkun, age., s. 157.

³¹ TK 564, s. 62.a.

³² TK 564, s. 62.a; Uzluk, age., s. 51

Defterde *Melik Reva*³³ olarak okunabilen yerleşim yeri Uzluk tarafından *Melekruz* olarak okunmuştur³⁴. Bu yerleşimin bugün nereye karşılık geldiği bilinmemektedir.

Defterde *Dirvin*³⁵ olarak okunabilen bu yerleşim Uzluk tarafından *Derdin*³⁶, Coşkun tarafından *Dervin*³⁷ olarak zikredilmektedir. 1530 senesi kayıtlarını gösteren defterde ise Dirvin/Dirvin olarak okunmuştur³⁸. Cumhuriyetin ilk yıllarında *Dirvin* olarak isimlendirilen bu yerleşim uzun müddet İnli ismi ile söylenmiştir. Bugün burası *Yıldıztepe* isimli yerleşim birimidir.

1476 senesinde Hwand Hatun imareti vakıfları arasında *Ayagözme*³⁹ olarak gösterilen yerleşim birimi 1483 senesinde Hond Hatun zaviyesi vakıfları içinde *Ayazma* olarak zikredilmektedir⁴⁰. İki defterde farklı isimlerle zikredilen yerleşim biriminin aynı yerleşim birimine karşılık geldiği düşünülmektedir. Ancak 16. yüzyılın başlarında Niğde'de yer alan yerleşim birimlerinde ise bu ifadelerden ayrı olarak *Ayagöreme/Ayagözce* olarak gösterilen ve bugün Buğdüz mevkiinde olabileceği söylenen yerleşim biriminin aynı yerleşime ait olabileceği düşünülmektedir⁴¹.

Defterde *Çınara* olarak okunabilen yerleşim yeri Uzluk tarafından *Çingi* olarak okunmuştur⁴². Aynı yerleşim yeri çalıştığımız defterden 7 sene sonra düzenlenen defterde *Çengere* olarak *Göle* mezarı ile birlikte verilmiştir⁴³. 1530 senesi defterinde Çengeri⁴⁴, 16. Yüzyılda Niğde ve çevresinde yerleşme merkezlerini anlatan bir çalışmada ise Çengeri olarak okunmuştur⁴⁵. *Çengere/Çengeri* olarak ifade edilen yerleşimin bugün nereye isabet ettiği bilinmemektedir. Ancak defterde bu yerleşim biriminde Kutlu Hoca Zaviyesi bulunduğu kaydedilmektedir⁴⁶. Melendiz çevresinde ziyaret yerleri arasında *Çınarlı Köyü*'nde Kutup Baba ismiyle söylenen bir mezarın bulunmaktadır⁴⁷. Çınarlı Köyünde cami avlusunda bulunan bu mezar ile Kutlu Hoca arasında bir ilişki olabilir. Bu ihtimal göz önüne alındığında bu

³³ Bu yerleşim birimi kaynaklarda umumiyetle Melik Reva olarak okunmuştur. (Coşkun, agt., s. 158, Hüseyinliklioğlu-Arslan, agm., s. 308, TT 387, s. 103)

³⁴ TK 564, s. 62.b; Uzluk, age., s. 51

³⁵ TK 564, s. 62.b.

³⁶ Uzluk, age., s. 51.

³⁷ Coşkun, agt., s. 159.

³⁸ TT 387, s. 100.

³⁹ TK 564, s. 61.a; Uzluk, age., s. 50

⁴⁰ Coşkun, agt., s. 156.

⁴¹ Hüseyinliklioğlu-Arslan, agm., s. 308.

⁴² TK 564, s. 63.a; Uzluk, age., s. 51.

⁴³ Coşkun, agt., s. 159.

⁴⁴ TT 387, s. 100.

⁴⁵ Hüseyinliklioğlu-Arslan, agm., s. 308.

⁴⁶ TK 564, s. 63.a; Uzluk, age., s. 51.

⁴⁷ Akif Dündar, *Niğde ve Çevresinde Ziyaret ve Ziyaret Yerleri*, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Kayseri 2001, s. 107.

yerleşim biriminin *Çınara* olarak okunması uygun düşmektedir. Bu yerleşim bugün *Çınarlı* adı verilen yerleşimdir.

Defterde *Kulu Köy* olarak zikredilen yerleşim birimi Uzluk tarafından *Moloskos* olarak okunmuştur. Coşkun ise bu yerleşimin *Foku Köy* olarak zikretmiş ise de bu yerleşim Kulu Köy olup bugünkü Kula Köy'üne karşılık gelmektedir⁴⁸.

1476 senesinde Melendiz'e bağlı *Nakdos* Mezrası'nın bugün yeri tespit edilememiştir⁴⁹. 1530 senesinde bu mezranın adı Toktaş (Nakdos) olarak Musuncun Köyüne bağlı mezra olarak gösterildiği görülür⁵⁰.

Defterde Melendus'a bağlı *Çiftlik* karyesi Uzluk tarafından *Limendos'a* bağlı *Çiftlik* karyesi olarak okunmuştur⁵¹.

Hacı Abdullah isimli yerleşim birimine karşılık gelen *Andirlos* isimli yerleşim Uzluk tarafından Enderlos olarak okunmuştur⁵².

Anduğu (Altunhisar)'a bağlı *Uluviran* karyesi Uzluk tarafından Andavi'ye bağlı *Viran* karyesi olarak gösterilmiştir⁵³.

Defterde Niğde Vilayeti, Çamardı ve Melegübalı Mülkleri listesi verilirken Dündar Yusuf Ağa malikhanesi *Gölcük* karyesi olarak ifade edildiği halde Uzluk tarafından *Gökçek* olarak zikredilmiştir⁵⁴.

Defterde yer alan *Arlasun* köyü Orkeston olarak okunmuştur⁵⁵.

Didragon olarak okunabilen karye Uzluk tarafından Vidragün diye okunmuştur⁵⁶. Bugün bu yerleşim Bahçeli Kasabasıdır.

881/1476 senesi vakıf defterinde 56 yerleşim biriminin ismi yer almaktadır. Bu yerleşim birimlerinden bazılarının isimleri hiç değişmeden günümüze kadar gelmiştir. *Fertek*, *Kayı*, *Çat*, *Çiftlik*, *Gölcük* günümüze isim değiştirmeden ulaşan yerleşim birimleridir. Bazı yerleşim birimlerinin ise isimleri değişmiş olsa bile günümüze kadar varlığını koruduğunu görmekteyiz. *Adırmusun* (*Koyunlu*), *Azadala* (*Azatlı*), *Aravâni* (*Kumluca*), *Dirvin/Divrin* (*Yıldıztepe*), *Finas* (*Sultanpınarı*), *Deneği* (*Yeşilburç*), *Aspozi* (*Karanlıkdere*), *Didragon* (*Bahçeli*), *Kilisehisar* (*Kemerhisar*) ve *Andirlos* (*Hacı Abdullah*) gibi yerleşimler bu türdendir.

⁴⁸ TK 564, s. 63.b; Uzluk, age., s. 52; Coşkun, agt., s. 161.

⁴⁹ TK 564, s. 63.b; Uzluk, age., s. 52.

⁵⁰ TT 387, s. 104.

⁵¹ TK 564, s. 8.a; Uzluk, age., s. 14.

⁵² TK 564, s. 88.a; Uzluk, age., s. 65.

⁵³ TK 564, s. 8.a; Uzluk, age., s. 14.

⁵⁴ TK 564, s. 88.a; Uzluk, age., s. 64.

⁵⁵ TK 564, s. 88.a; Uzluk, age., s. 65.

⁵⁶ TK 564, s. 65.a; Uzluk, age., s. 53.

Bazı yerleşim birimlerinin ise bugün yerleri tespit edilebildi ise de bu yerlerin bugün sadece ören yerinden ibaret olduğu görülür. Bunlar *Kınık, Gössün ve Yalvaç/Yalavaç* gibi yerleşim birimleridir. Bazı yerleşim birimlerinin ise çok erken tarihlerde yok olduğu veya isim değişikliğine uğradı ise de bu yerleşimler tespit edilememiştir. *Hurbemit, Serpenc, Melik Reva, Çengeri/Çengere, Musancu, İlbesni, Nakdos* gibi yerleşim birimleri bu türdendir.

Yerleşim birimlerine ait oluşturduğumuz tabloda tespit ettiğimiz tüm yerleşim birimleri ve bunların bugün hangi yerleşimlere karşılık geldiği tek tek belirtilmiştir.

Tablo 1: 881/1476 Senesi Defterine göre Niğde İli'nin Yerleşim Birimleri

Sıra No	Karye Adı	Karye Adı	Sayfa No	Sayfa No	Nereye Tabi Olduğu	Nereye Tabi Olduğu	Bugünkü Adı ve Yeri
	TK 564	Uzluk	TK 564	Uzluk			
1	Alayi	Alayi	61.a	50	Mele Gübalı/Derink uyu	Niğde	Alay-Niğde
2	Sazalıç	Sazalıçe	61.a	50		Niğde	Taşlıca-Niğde
3	Yaylaköy	Yayla Köy	61.a	50		Niğde	Yaylalar Sokak-Niğde ?
4	Fertek	Fertek	61.a	50		Niğde	Fertek-Niğde
5	Adırmusun	Adramoson	61.a	50		Niğde	Koyunlu-Niğde
6	Kayırlı	Çayırlı	61.a	50	Melendos/Melendis		Kayırlı-Niğde
7	Deneği	Deneği	61.a	50		Niğde	Yeşilburç-Niğde.
8	Hurbemit (mezra)?	Hurbemit (Mezra)?	61.a	50		Niğde	? (Niğde)
9	Ayagözme	Ayagözme	61.a	50		Niğde	Bügdüz mevkiinde
10	Kınık	Kınık	61.a	50	Anduğu		Kınık köreni Mvk. (Altunhisar)
11	Azadala	Eravele	61.b	50	Melendis		Azatlı Kasabası
12	Gössun (mezra)	Kösün	61.b	50		Niğde	Azathın Güney Doğu cephesinde eski yerleşim
13	Finas	Finas	61.b	50	Melendis		Sultanpınarı-Çiftlik
14	Sazala	Sazan	61.b	50		Niğde	Sazlıca-Niğde
15	Aspozi/Asbozi	Aspozi	61.b	51	Anduğu		Karanlıkdere-Bor
16	Kilise-Hisar	Kilise Hisar	61.b	51			Kemerhisar-Bor
17	Aravâni	Ervan/Erevan	61.b-62.a	51		Niğde	Kumlucu-Niğde
18	Semendire	Semendire	62.a	51		Niğde	Ovacık-Niğde
19	Serpenc (mezra)?	Kebence mz	62.a	51		Niğde	?(Niğde)
20	Bileşırma/Belisırma	Bile Seme	62.a	51	Aksaray		Belisırma-Güzelyurt
21	Melik Reva Melik Reva	Melekruz Melik Reva	62.b 62.b	51 65		Niğde	? (Niğde)
22	Kayı	Kayı	62.b 64.a 88.b	51 52 65	Anduğu Anduğu	Niğde Niğde Niğde	Kayı-Bor
23	Dirvin/Divrin	Derdin	62.b	51	Melendiz	Niğde	Yıldıztepe-Niğde
24	İlisin/İlisun	İlisin	62.b	51		Niğde	Küçüköy-Niğde
25	Kızılca Mescit	Kızılca Mescid	62.b	51		Niğde	Kızılca?-Bor
26	Kara Öyük	Kara Üyük	62.b	51		Aksaray	Karahöyük,

27	Çınara	Çingi	63.a	51	Melendiz		Aksaray
28	Orta/Ortaköy	Orta/Ortaköy	63.a	51	Anduğu		Çınarlı-Çiftlik
29	Akçaşehir/Ağc aşehir	Akçaşehir	63.a	51	Melegübalı		Altınhisar İlçe Merkezi
30	Ana Obruğu	Ana Obruğu	63.b	52	Anduğu		Ağcaşar-Niğde
31	Musancu köyü	Mesancu köyü	63.b	52		Niğde	? (Melendiz)
32	İlbesni mz?	İlbesni	63.b	52	Melendiz		? (Melendiz)
33	Nakdos?	Nakdos	63.b	52	Melendiz		? (Melendiz)
34	Kuluköy	Moloskos	63.b	52	Melendiz		Kula Köyü
35	Çat	Çat	63.b	52	Şücaüddin		Çat-Ulukışla (Hacı Bekirli Yanında bir köy)
36	Ballık Köyü	Ballık	64.a	52	Şücaüddin		Ballık mah.- Ulukışla
37	Akçaşehir Köyü	Akçaşehir	64.a	52	Şücaüddin		? (Ulukışla)
38	Kara Öyük					Aksaray	Karahöyük- Aksaray
39	Şirin (Mezra)	Nizin	63.b	52	Develi		? (Develi)
40	Başviran		64.a	52	Şücaüddin		Şeyh Ömerli- Ulukışla
41	Akviran (Mezra)	Akviran	64.b	52			? (Niğde-mezra)
42	Ağın	Ağın	64.b	52			? (Niğde)
43	Didragon	Vidragün	65.a	53			Bahçeli Kasabası
44	Çiftlik	Çiftlik	8.a	14	Melendus		Çiftlik
45	Uluviran	Viran	8.a	14	Anduğu		Uluören- Altınhisar
46	Boravun/Barav un	Bordan	8.a	14		Niğde	Havuzlu-Niğde
47	Apson/Abson	Abson	8.a	14		Niğde	? (Niğde)
48	Andasun	Andasun	88.a	64	Melegübalı	Niğde	Tepeköy-
49	Everek	Everek	88.a	64		Niğde	Niğde Merkez Everek Caddesi
50	Gölcük	Gökçek	88.a	64	Melegübalı		Gölcük-Niğde
51	Arlasun	Orkeston	88.a	65		Niğde	?(Niğde)
52	Andirlos	Enderlos	88.a	65	Melendis		Hacı Abdullah- Niğde
53	Asma	Aseme	88.a	65		Niğde	Asma-Çamardı ilçesinde bir mevki
54	Afsiyon	Afsiyon	88.b	65		Niğde	? (Niğde)
55	Yalvaç/ Yalavaç	Yalavaç	62.b	51			Yalvaç-(Alay- Gölcük arasında ören yeri)
56	Bor	Bor	64.a	52		Niğde	Bor-Niğde

4. Vakıf Eserleri

4.1 Camiler

4.1.1. Sultan Cami (Alaaddin Camii)⁵⁷:

Niğde şehir merkezinde Kale içerisinde, Alaaddin tepesinin güney tarafında yer almaktadır. Selçuklu eseri olan bu cami Alaaddin Keykubad Devrinde 620/1223 tarihinde Emir-i Ahur Abdullah oğlu Zeyneddin Beşare

⁵⁷ TK 564, s. 62.b; Uzluk, age., s. 51.

Bey tarafından yaptırılmıştır⁵⁸. Defterde ismi Yalavaç Camii ile birlikte zikredilmiştir. Her iki caminin vakıfları olarak Dirvin⁵⁹ köyü yarı yarıya ve Ilısın köyü sayılmaktadır⁶⁰. Caminin adının 1476 ve 1530 defterlerinde Sultan Camii olarak zikredildiği tespit edilmiştir⁶¹. Camii hakkında ilk bilgiye Niğdeli Kadı Ahmed tarafından 733/1333 senesinde tamamlanan eserde rastlanılmıştır. Kadı Ahmed'in Niğde burçlarının ilk kısmının yapılması ile ilgili bilgiler verdiği mermer kitabede; “*Zeynî Beşârî'nin Câmî'i Cevvânî'sinde Cuma namazını eda etmek için harime girmiş bulunan kimselerin gözlerine gizli değildir. [Bu burçların yapılışı] tarihi onun saltanatının ilk yılına denk düşer*” ifadeleri yer almaktadır. Kadı Ahmed caminin adını Zeynî Beşârî Camii olarak göstermiştir⁶². Görüldüğü üzere cami hakkında ilk bilgi veren Kadı Ahmed caminin adını Zeynî Beşârî cami olarak gösterirken, 1476 ve 1530 defterlerinde Sultan Camii olarak ifade edilmiştir⁶³. Daha sonra ise Alâeddin Keykubât'ın şöhretinden dolayı eser Alâeddin Cami olarak isimlendirilmiştir⁶⁴.

4.1.2. Sungur Camii⁶⁵

Defterde yer alan Sungur Camii, Niğde Kalesinin güneybatı istikametinde olup 1335 senesinde İlhanlıları Niğde valisi Sungur Bey tarafından yaptırılmıştır⁶⁶.

4.1.3. Yalvaç Camii⁶⁷

Defterde ismi Sultan Camii ile birlikte zikredilmiş ve Dirvin Köyü'nün yarı yarıya vakfedildiği belirtilmiştir⁶⁸. Bugüne kadar yapılan çalışmalarda caminin adından bahsedilmiş fakat yeri konusunda bir fikir ileri sürülmemiştir⁶⁹. Bugün mevcut olmayan ve ne zaman yapıldığı bilinmemektedir. Bu caminin 1500 yılı itibarı ile Emir Fakih'in tasarrufunda olduğu belirtilmiştir⁷⁰.

Bölgede yapılan yüzey araştırması sırasında Alay Kasabası ile Gölcük Kasabası arasında Yalvaç Harabeleri olarak ifade edilen bir yerleşim

⁵⁸ Cami hakkında bk. (Mehmet Özkarcı, *Niğde'de Türk Mimarisi*, TTK, Ankara 2001, s. 33-50)

⁵⁹ Yıldıztepe Köyü

⁶⁰ *TK 564*, s. 62.b; Uzluk, age., s. 51.

⁶¹ *TK 564*, s. 62.b; Uzluk, age., s. 51, *TT 387*, s. 104.

⁶² Ali Ertuğrul, *Anadolu Selçukluları Devrinde Yazılan Bir Kaynak: Niğdeli Kadı Ahmed'in El-Veledü'ş-Şefîk ve'l-Hâdidü'l-Halik'i*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İslam Tarihi Sanatları Ana Bilim Dalı, İzmir 2009, s. 533.

⁶³ Ertuğrul, agt., s. 533; *TK 564*, s. 62.b; Uzluk, age., s. 51, *TT 387*, s. 104.

⁶⁴ Osman Turan, *Selçuklular Zamanında Türkiye*, Boğaziçi Yayınları, İstanbul 1996, s. 342.

⁶⁵ *TK 564*, s. 61.a; Uzluk, age., s. 50.

⁶⁶ Cami hakkında bk. (Özkarcı, age., s. 50-72)

⁶⁷ *TK 564*, s. 62.b; Uzluk, age., s. 51.

⁶⁸ *TK 564*, s. 62.b; Uzluk, age., s. 51.

⁶⁹ *TT 387*, s. 104; Coşkun, agt., s. 159; Coşkun, agm., s. 46; Erdoğan, “Murad Çelebi Defteri: 1483 Yılında Karaman Vilâyetinde Vakıflar-III”, s.150; Oflaz, agt., s. 128.

⁷⁰ Oflaz, agt., s. 128.

biriminden bahsedilmektedir⁷¹. Bu alanda yapılan çalışmada bir cami kalıntısına rastlanmamışsa da caminin bu bölgede olması ihtimal dâhilindedir.

4.1.4. Ortaköy Camii

Defterde Anduğu'da Ortaköy Camii Vakfından bahsedilmektedir⁷². Konyalı, Altunhisar'da Karamanoğullarının çok güzel bir camisi vardır diyerek bu caminin Karamanoğlu eseri olduğunu belirtmiş ama kitabesi ve yapım yılı hakkında bilgi vermemiştir⁷³. Kaynakların bir kısmında bu caminin Karamanoğlu Mehmed Bey tarafından inşa edildiği belirtilmektedir⁷⁴. Ancak bu çalışmalarda ne bir kitabeden nede bir kayıttan alındığına dair bir bilgi yer almamaktadır. Dülgerler ise kitabesini görmediği ancak Vakıflar Genel Müdürlüğü uzman restoratörü Yusuf Erdoğan'ın verdiği bilgiler ışığında kitabesinin bulunduğunu ve caminin Karamanoğlu İbrahim Beyoğlu Yakup Bey tarafından yaptırıldığını ifade etmiştir⁷⁵. XVI. yüzyılın başlarında Karaman vakıflarını gösteren ve 1535 senesine ait olduğu ifade edilen bir defterde ise şu bilgiler verilmiştir. “*Vakf-ı Mehmed Beğ bin Ya'kûb Beğ veledân-ı Karaman, berây-ı mesâlih-i câm'i-i karye-i Orta-köy*”⁷⁶.

Tablo 2: Niğde İli Camileri

Camini Adı	Yeri	Sayfa No TK 564	Sayfa No Uzluk
Sungur Cami	Niğde	61.a	50
Yalavaç	Alay-Gölcük Arası	62.b	51
Sultan	Niğde	62.b	51
Ortaköy Camii	Anduğu	63.a	51

4.2. Mescitler

Defterde Niğde merkezde bulunan 15 mescit ismi yer almaktadır. Bu mescitlerden günümüze ulaşan olmamıştır. Bu mescitlerden 8 tanesi ismini yaptıran kişiden almıştır⁷⁷. Aynı zamanda mescit yaptıran kişinin adı mahalle ismi olarak da görülmektedir. 1 Mescit ismini Kale kapılarından birinden almıştır⁷⁸. 1 mescit ismini mahalleye adını veren Sultan Camii'nden almıştır.

⁷¹ Şenol Soylu, 1967 doğumlu, Alay Belediye Başkanı.

⁷² TK 564, s. 63.a; Uzluk, 51.

⁷³ İ.Hakkı Konyalı, *Âbideleri ve Kitabeleri İle Niğde Aksaray Tarihi II*, İstanbul 1974, s. 1802.

⁷⁴ Oflaz, agt., s. 128. Mahmut Özer, *Niğde İli Altunhisar İlçesinin Sosyo-Kültürel ve Ekonomik Yapısı*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İlköğretim Ana Bilimdalı, Sosyal Bilimler Öğretimi Bilim Dalı, Niğde 2007, s. 131.

⁷⁵ Osman Nuri Dülgerler, *Karamanoğulları Dönemi Mimarisi*, TTK, Ankara 2006, s. 67.

⁷⁶ Seyit Ali Karaman, *XVI. Yüzyılın Başlarında Karaman Vilâyeti Vakıfları*, Kayseri Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları no: 64, Kayseri 2009, s. 278.

⁷⁷ Burhan, Hoca Veys, Mahub Çelebi, Tat Ahmed, Bal Hasan, Ali Bey, Dayıoğlu, Ahi Mustafa.

⁷⁸ Bor Kapısı.

1 mescit ismini yapının fiziki özelliğinden almıştır⁷⁹. Diğer 4 mescid ise isimlerini mahallede bulunan bir yapı veya yaptıranın mesleği gibi özellikleri dikkate alınarak isimlendirilmiştir⁸⁰.

Defter ile Uzluk tarafından yapılan çalışma değerlendirildiğinde bazı mescit isimlerinin okunmasında farklılıklar yer almaktadır. *Camii Sultan Mahallesi Mescidi*'nin adı Uzluk tarafından *Hacım Sultan Mahallesi Mescid'i* olarak okunmuştur. Mescit isimlerinde diğer araştırmacıların çalışmaları incelendiğinde yine *Mahub Çelebi Mescidi*⁸¹ olarak okunan yapının *Hacib Çelebi Mescidi* olarak okuduğu görülmektedir⁸².

Günümüze bu mescitlerden hiçbiri ulaşmamıştır. Sadece *Kubbe Mescidi*'nin kitabesi kaynaklar tarafından yayınlanmış ve günümüze kadar kitabesi ulaşmıştır. Bu mescit, kitabesindeki bilgilere göre Kubbe adı verilen mescidin yıkılması⁸³ üzerine H. 830 (1426-1427) yılında, Karamanoğlu II. İbrahim Bey'in (1423-1464) hükümdarlık günlerinde Mevlana Emir Meceddin tarafından yaptırılmıştır⁸⁴. 1934 senesinde Mescid'in ayakta olduğu ve Sıralı Mahallesi'nde bulunduğu ifade edilmektedir⁸⁵.

Tablo 3: Niğde İli Mescitleri

Sıra No	Mescidin Adı	Yeri	Sayfa No TK 564	Sayfa No Uzluk	Bugünkü Durumu
1	Burhaniye Mescidi	Burhan M.	64.b	52	Mevcut Değil
2	Hoca Veys Mescidi	Hoca Veys M	64.b	52	Mevcut Değil
3	Tahtalı Mescidi	Tahtalı M.	64.b	52	Mevcut Değil
4	Tat Ahmet Mahallesi Mescidi	Tat Ahmet M.	64.b	52	Mevcut Değil
5	Bal Hasan Mescidi	Bal Hasan M.	64.b	52	Mevcut Değil
6	Mahub Çelebi Mahallesi Mescidi	Mahub Çelebi M.	64.b	52	Mevcut Değil
7	Ali Bey Mahallesi Mescidi	Ali Bey M.	64.b	52	Mevcut Değil
8	Dayıoğlu Mahallesi Mescidi	Dayıoğlu M.	64.b	53	Mevcut Değil
9	Bor kapısı Mahallesi Mescidi	Bor Kapısı M.	65.a	53	Mevcut Değil
10	Zindan Mahallesi Mescidi	Zindan M.	65.a	53	Mevcut Değil

⁷⁹ Kubbe Mescidi.

⁸⁰ Tahtalı, Sırçalı, Zindan, Şahna

⁸¹ TK 564, s. 64.b; Uzluk, age., s. 52

⁸² Oflaz, agt., s. 130; Özkarcı, age., s. 187.

⁸³ Bir araştırmacı Niğde Valisi İlhan Nogo Sultan Alaaddin adına Sıralı Mahallesinde Kûbat "Keykûbat" camii yaptırdığını, sonraları yıkılan bu caminin yerine Karamanoğlu İbrahim Bey zamanında Kuba Mescidinin yaptırıldığını zikretmektedir. (Ahmed Akif Tütenk, "Niğde'nin Tarihi Durumu", *Niğde İl Yıllığı 1967*, s. 77). Gabriel ise eserin adından zikretmez ama Niğde Valisi olarak Ylan Nogo'nun (Bilan Toğ) ismini zikretmektedir. (Albert Gabriel, *Niğde Tarihi*, çev. Ahmed Akif Tütenk, Bengi Matbaası, Ankara 1962, s. 18.). oysa aynı isim İbn Bibi'de Yılan Boğa olarak zikredilmektedir (İbn Bibi, II, s. 434). Niğde Valisinin adı diğer bir kaynakta ise Kiplantuğu olarak zikredilmektedir (Yazıcızade Ali, *Tevarih-i Al-i Selçuk (Selçuklu Tarihi)*, Haz. Dr. Abdullah Bakır, Çamlıca Basım Yayın, İstanbul 2009, s. 592).

⁸⁴ Halil Edhem, "Karamanoğulları Hakkında vesaiki Mahkuka", *TOEM*, Cüz 13 (1 Nisan 1328), s. 826; Sapançalı Hüsnü, *Karamanoğulları Hayat ve Vekâyi-i Tarihiyeleri*, sene 1922, Süleymaniye Kütüphanesi, Kısmı: İhsan Mahvi, Eski Kayıt No: 76, s. 49; Mehmet Zeki Oral, "Niğde Tarihi: Mehmet oğlu İbrahim", *Akpınar*, 14 (Nisan 1936), s. 2; Kerim Türkmen, *Karamanoğulları Kitabeleri*, Karaman Tarihi ve Kültürü III, s. 570; Özkarcı, age., s. 181.

⁸⁵ Mehmet Zeki Oral, "Niğde Tarihi: Mehmet oğlu İbrahim", *Akpınar*, 14 (Nisan 1936), s. 2.

11	Şahna Mahallesi Mescidi	Şahna M.	65.a	53	Mevcut Değil
12	Ahi Mustafa Paşa Mescidi	Ahi Mustafa Paşa	65.a	53	Mevcut Değil
13	Kubbe Mescidi	Kubbe M.	65.a	53	Mevcut Değil
14	Sırçalı Mahallesi Mescidi	Sırçalı M.	65.a	53	Mevcut Değil
15	Cami Sultan Mahallesi Mescidi	Camii Sultan M	65.a	53	Mevcut Değil

4.3. Zaviyeler

Defterde Niğde’de yer alan 11 adet zaviye ismi zikredilmiştir. Yine Hovand Hatun imareti vakıfları verilirken zaviyeye bitişik büyük üzümlük yeri vakıfları arasında sayılmıştır. Bu bilgi imaret içerisinde birde zaviye bulunduğunu göstermektedir⁸⁶. Böylece zaviye sayısı 12 olmaktadır. Kaldı ki; Bu defterden 7 yıl sonra düzenlenen 888/1483 tarihli ikinci tahrirde Hond Hatun Zaviyesi ifadesi açıkça yer almaktadır. Niğde Merkezde bulunan zaviyenin 1483 senesinde vakıf mutasarrıfı Şeyh Muhlis bin Şeyh Emindir⁸⁷.

Zaviyeler genellikle erkek dervişler tarafından kurulmuş olmasına rağmen nadiren Hatunlar tarafından kurulan zaviyeler de bulunmaktadır. Bunlardan biri de Niğde’deki Hovand Hatun (Hüdavend) zaviyesidir. Niğde’deki en eski zaviyede budur⁸⁸. Yine bu zaviyelerden birinin Ahiler tarafından kurulan Ahi Paşa Zaviyesi olduğu görülmektedir⁸⁹.

Çalıştığımız döneme ulaşmamasına rağmen şehirde kaynaklarca tespit edilen zaviyeler de bulunmaktadır. Bu zaviyelerden biri İbn Batûtâ’nın Niğde’yi ziyaret ettiği sırada konaklamış olduğu Ahi Çaruk Zaviyesi⁹⁰ diğeri ise Niğdeli Kadı Ahmed’in eserinin tamamladığı Nizâmüddin Ahmed b. Ali Zaviyesi’dir⁹¹. Niğdeli Kadı Ahmed’in eserini tamamladığı bu zaviyenin çalıştığımız defterde zikredilen Nizamiye Zaviyesi olması ihtimal dâhilindedir.

Tablo 4: Niğde İli Zaviyeleri

Sıra No	Zaviyenin Adı	Zaviyenin Yeri	Sayfa No TK 564	Sayfa No Uzluk
1	Huvand Hatun Zaviyesi	Niğde	61.a	50
2	Ahi Paşa Zaviyesi	Niğde	62.b	51
3	Kutlu Hoca Zaviyesi	Cengere	63.a	51
4	Şeref Ali Zaviyesi	Kilise hisarı	63.a	51
5	Ali Zaviyesi	Niğde	63.a	51
6	Nizamiye Zaviyesi	Niğde	63.a	51
7	Şeyh Gaybi Zaviyesi	Niğde	63.b	52

⁸⁶ TK 564, s. 61.a; Uzluk, 50

⁸⁷ 888/1483 senesinde defterinde yer alan Niğde Zaviyeleri için bk. (Coşkun, agt., s. 154-162; Coşkun, agm., s. 45-49; Erdoğan, “Murad Çelebi Defteri: 1483 Yılında Karaman Vilâyetinde Vakıflar-III”, s. 147-152).

⁸⁸ Erdoğan, “Karaman Vilayeti Zaviyeleri”, s. 90-91.

⁸⁹ Erdoğan, “Karaman Vilayeti Zaviyeleri”, s. 91; Erdoğan, “Anadolu’da Ahiler ve Ahi Zaviyeleri”, s. 42.

⁹⁰ Ebû Abdullah Muhammed İbn Battûta Tanci, *İbn Battûta Seyahatnâmesi*, (çev. A. Sait Aykut), I, İstanbul 2000, s. 415.

⁹¹ Ertuğrul, agt., s.565.

8	Bahaeddin Ömer Zaviyesi	Çat	63.b	52
9	Seyyid Abidin ve Seyyid Musa	Ballık	64.a	52
10	Ömer Fakı Zaviyesi	Başviran	64.a	52
11	Şeyh Mahmud b. Şeyh Ahmed	Akçaşehir	64.a	52
12	Çalış Zaviyesi	Niğde	64.a	52

4.4. Türbe

4.4.1. Şah Süleyman Türbesi

Sungur Cami vakıfları hakkında bilgi verilirken Süleyman Şah duvarı dibinde bir yer vakıf olarak gösterilmiştir⁹². Yedi sene sonra 888/1483 senesinde yapılan tahrirde ise Sungur Camii vakıfları arasında *Dükkân der-karye-i Türbe* ifadesi yer almaktadır. Burada türbenin ismi verilmemiştir⁹³. 15. yüzyılın ilk yarısında yapıldığı ileri sürülen türbe bugün Şah Süleyman Mahallesi, Emin Erişingil Caddesi üzerinde bulunmaktadır⁹⁴. Türbe hakkında bilgi veren ilk kayıt çalıştığımız defterde yer almaktadır.

4.5. Kervansaray

Defterde Ak Medrese vakıfları arasında kervansarayın bulunduğu kaydedilmiştir⁹⁵. Ancak kervansarayın yeri hakkında bir bilgi yer almamaktadır. 888/1483 tarihinde mevcut olan kervansarayın yıllık geliri 900 akça olarak gösterilmiştir⁹⁶.

4.6. Hamam

Defterde iki adet hamam zikredilmektedir. Bunlardan biri isim verilmeden hamam olarak diğeri ise Yozaş Hamamıdır⁹⁷. Günümüze ulaşmayan hamamların yerini tespit etmek mümkün görünmemektedir. Bu hamamlardan Yozaş Hamamı yedi yıl sonra 888/1483 senesinde düzenlenen defterde Yavdaş/Yivdaş hamamı olarak zikredilmiştir⁹⁸. 1530 senesine ait kayıtlarda da Yivdaş hamamı olarak zikredilmiştir. Günümüze ulaşmayan hamamın yerini söylemek oldukça güçtür⁹⁹.

⁹² TK 564, s. 61.a; Uzluk, age., s. 50.

⁹³ Coşkun, agt., s. 155; Erdoğru, "Murad Çelebi Defteri: 1483 Yılında Karaman Vilâyetinde Vakıflar-III", s. 153.

⁹⁴ Türbe hakkında bk. (Özkarıcı, age., s. 149-150).

⁹⁵ TK 564, s. 62.a; Uzluk, age., s. 51.

⁹⁶ Coşkun, agt., s. 155

⁹⁷ TK 564, s. 61.b, 62.b; Uzluk, age., s. 51

⁹⁸ Coşkun, agt., s. 157; Erdoğru, "Murad Çelebi Defteri: 1483 Yılında Karaman Vilâyetinde Vakıflar-III", s. 149.

⁹⁹ TT 387, s. 105.

4.7. Medrese

Defterde iki medrese isminden bahsedilmektedir. Bu medreselerden biri Karamanoğlu Alâeddin Ali Bey tarafından inşa ettirilen Ak Medrese, diğeri ise Köhne Medresesidir¹⁰⁰.

4.7.1. Köhne Medresesi

Niğde Merkezde bulunan medresenin Müderrisi Mevlana Kasım olarak gösterilmiştir¹⁰¹. 1483 senesinde ise müderrisi Mevlana Kıvamüddin olmuştur¹⁰². Bugün mevcut olmayan medresenin yeri ve ne zaman yapıldığı tespit edilememiştir.

4.7.2. Akmedrese

İsmi zikredilen diğere medrese de Karamanoğlu Alâeddin Ali Bey tarafından 1409 senesinde inşa edilen Ak Medresedir. Medresenin müderrisi Mevlana Sinan'dır¹⁰³. Bugün mevcut olan eser Saruhan Mahallesi Ak Medrese Sokakta yer almaktadır¹⁰⁴. Medreseye ait 1415 tarihinde tanzim edilen vakfiyesi günümüze ulaşmıştır¹⁰⁵.

4.8. İmarat

4.8.1. Hudavent Hatun İmareti

Defterde Hwand Hatun İmareti Vakfı şeklinde bir kayıt yer almaktadır. Defterde imaretin Baba Hamid tarafından yönetildiği belirtilmiştir¹⁰⁶.

4.9. Diğere Vakıflar ve Vakıf Eserleri

Günümüze ulaşamayan Bezzazistan (Bezzazlar Çarşısı) hakkında bilgi verilmektedir. Defterde yeri anlatılmamış olsa da 1415 tarihli Karamanoğlu Ali Bey vakfiyesinde Bezzazlar çarşısının Sungur Camii ile hudut olduğu belirtilmiştir¹⁰⁷. Tarif edilen yer bugün Kalenin güneybatı tarafında Sokullu Mehmed Paşa Bedesteni'nin bulunduğu yerdedir.

İsmi zikredilen bir diğere yapı Şerafettin Bey Darû'z-zâkirini isimli eserdir. Kitabesi bulunmayan yapı Bugün Balhasan Mahallesi, Eskioğlu

¹⁰⁰ TK 564, s. 61.b-62.a; Uzluk, age., s. 50-51

¹⁰¹ TK 564, s. 61.b; Uzluk, age., s. 50-51; Uzluk tarafından Kümbet Medresesi olarak okunmuştur (Uzluk, age., s. 51).

¹⁰² Coşkun, agt., s. 157; Erdoğan, "Murad Çelebi Defteri: 1483 Yılında Karaman Vilâyetinde Vakıflar-III", s. 148-149.

¹⁰³ TK 564, s. 62.a; Uzluk, age., s. 51.

¹⁰⁴ Medrese hakkında geniş bilgi için bk. (Özkarıcı, age., s. 109-121).

¹⁰⁵ İ. Hakkı Uzunçarşılı, "Niğde'de Karamanoğlu Ali Bey Vakfiyesi", *Vakıflar Dergisi*, II (1942), s.45-69.

¹⁰⁶ TK 564, s. 61.a; Uzluk, age., s. 50.

¹⁰⁷ Uzunçarşılı, age., s. 60.

sokakta bulunmaktadır. Yapı bugün Darû'z-zikr Mescidi olarak ibadete açıktır¹⁰⁸.

Günümüze ulaşmayan ve defterde ismi zikredilen diğer bir yapıda *Başhan*'dır. Hanın Sungur Camii ve Sokullu Mehmed Paşa Bedesteni yakınında olduğu düşünülmektedir. Zira 1415 tarihli Karamanoğlu Ali Bey vakfiyesinde Sungur Bey Camii ile mahdut hanın cümlesi ifadesi yer almaktadır¹⁰⁹. İsmi zikredilmeyen bu han Başhan ise Sungur Camii yakınında olması gerekmektedir.

Defterde geçen diğer bir yapı da mevlevihânedir. Niğde Mevlevihânesi veya daha sonraki ismiyle Kemal Ümmî, Mevlevî Dergâhı, Anadolu'da kurulan birçok Mevlevihâne gibi Mevlânâ'nın torunlarından Veled Çelebi (ö. 702/1302)'nin oğlu Ulu Ârif Çelebi (ö. 710/1310) zamanında tesis edildiği ileri sürülmüştür. Mevlevihânenin Yenice Mahallesi, Dört Ayak Sokakta yer aldığı ifade edilmiştir. 1925 senesinde kapatılarak faaliyetine son verilmiştir¹¹⁰.

Defterde ayrıca ismi geçen diğer bir yapı *Bezirhane* olup ne zaman inşa edildiği ve yerini tespit etmek mümkün olmamıştır.

Ayrıca defterde, Kudüs Mübarek Vakfı, Taşgunoğlu Zahirüddin Bey Vakfı, Hovand Hatun Vakfı, Taşgunoğlu Zahirüddin Bey Vakfı, Oğuzca oğlu Kaya Paşa Vakfı, Davud Çelebi oğlu Şeyh Çelebi Vakfı ve Tanrıvermiş Evladı Vakfı isimleri yer almaktadır.

Tablo 5: Niğde İli Vakıfları ve Diğer Vakıf Eserleri

Eserin Adı	Sayfa No TK 564	Sayfa No Uzluk
Bezirhane	62.a	51
Bezzazistan	62.a	51
Şerafettin Bey Darû'z-zâkirin	62.a	51
Başhan	62.b	51
Mevlevihane/Mevlevihane Vakfı	63.b	51
Kudüs Mübarek Vakfı	62.b	51
Taşgunoğlu Zahirüddin Bey Vakfı	62.b	51
Hovand Hatun Vakfı	61.b	50
Oğuzca oğlu Kaya Paşa Vakfı	63.b	52
Davud Çelebi oğlu Şeyh Çelebi Vakfı	63.b	52
Tanrıvermiş Evladı Vakfı	63.a	52

¹⁰⁸ Eser hakkında bk. (Özkarı, age., s. 72-75).

¹⁰⁹ Uzunçarşılı, age., s. 60.

¹¹⁰ Niğde Mevlevihânesi için bk. (Sezai Küçük, "Niğde Mevlevihânesi ve Son Şeyhi Hüsameddin dede", *Tasavvuf İlmî ve Akademik Araştırma Dergisi*, Ankara 2005, Y. 6, S. 14, ss.331-346)

5. Ekonomik Yapı

Deftere göre şehirde *bezirhane* ve *bezzazistan* bulunmaktadır¹¹¹. Bunun dışında 31 dükkân ile 3 adet yarım dükkândan bahsedilmektedir. Bu dükkânlardan Sungur Camii'ne vakfedilenlerin bazılarının ne dükkânı olduğundan bahsedilmiştir. Sungur Camii'ne vakfedilen 6 dükkândan 1 tanesi *aşçı* dükkânı, 3 tanesi *kavaf* dükkânıdır. Diğer ikisinin ise ne dükkânı oldukları belirtilmemiştir¹¹². Diğer cami ve mescitlere vakfedilen dükkânların ise ne çeşit bir dükkân oldukları belirtilmemiştir. Bu dükkânlardan Burhaniye Mescidine vakfedilen 3 dükkândan 1 tanesinin harap, Ali Bey Mahallesi Mescidine vakfedilen 4 dükkândan 3 tanesinin harap ve Camii Sultan Mahallesi Mescidine vakfedilen 1 dükkânın harap olduğu belirtilmektedir¹¹³. Ayrıca, Akmedrese Vakıfları arasında 1 ekmekçi fırını¹¹⁴ ile Şeyh Ahmed oğlu Mahmud Zaviyesi vakıfları arasında tek taşlı 1 değirmenin¹¹⁵ vakfedildiği belirtilmektedir.

6. Malikâne ve Mülkler

Defterde Niğde vilayeti Çamardı ve Melegübalı/Derinkuyu mülkleri başlığı altında 8 adet malikâne hakkında bilgi verilmiştir. Bu malikâneler tabloda gösterilmiştir.

Tablo 6: Niğde İlinde Malikâne ve Mülkler

Malikâne/Mülkler	Sayfa No TK564	Sayfa No Uzluk	Bulunduğu Yer
Sansar Oğlu Seyyid Mehmed Malikânəsi	88.a	64	Andasun/Tepeköy-Niğde
Mevlana Yakup Malikânəsi	88.a	64	Everek/Niğde Merkezde cadde
Dündar Yusuf Ağa Malikânəsi	88.a	64	Gölcük-Niğde
Sadüddin oğlu Hacı hasan ve Hacı İzzet Ali Bey Malikânəsi	88.a	65	?Arlasun
Mehmed Malikânəsi	88.a	65	Andirlos/Hacı Abdullah
Mustafa Fakı Malikânəsi	88.a	65	Asma/Aseme
Tanrıvermiş Malikânəsi	88.b	65	Kayı
Ahi Cafer oğlu Kasım Malikânəsi	88.b	65	Afsiyon ve Melik reva Karyeleri?

7. Mahalleler

Anadolu şehirlerinde mahallelerin Türk-İslam şehirleşme geleneğine uygun olarak bir mescit ya da cami etrafında şekillendiği bilinmektedir. Muhtarlık teşkilatı kurulana kadarda mahallenin idari merkezi dini bir yapı

¹¹¹ TK 564, s. 612a; Uzluk, age., s. 51.

¹¹² TK 564, s. 61.a; Uzluk, age., s. 50.

¹¹³ TK 564, s. 64.b-65.a; Uzluk, age., s. 52-53.

¹¹⁴ TK 564, s. 62.a; Uzluk, age., s. 51.

¹¹⁵ TK 564, s. 64.a; Uzluk, age., s. 52.

olan cami ya da mescit olup idarecisi de imamdır. Bazen mahallelerin bir imaret veya zaviye çevresinde geliştiği de görülür¹¹⁶.

İncelediğimiz defterde Niğde’de 15 mahalle ismine rastlanmaktadır. 16. yüzyılın başında mahalle sayısı 29 olduğuna göre mahalle sayısının 15’ten fazla olması kuvvetle muhtemeldir. Niğde’deki mahalleler İslam şehirlerinde olduğu gibi umumiyetle mescit ya da cami etrafında teşekkül etmiştir.

İncelediğimiz defterde Niğde’deki mahallelerden 8 tanesi mahalle ibaresi kullanılarak mescit ismiyle birlikte zikredilmiştir¹¹⁷. Bunun dışında mahalle ibaresi kullanılmadan 7 mescit ismi zikredilmektedir¹¹⁸. Bunlara Sungur Bey ve Ahi Paşa mahallelerini eklediğimizde bu sayı 17’ye ulaşmaktadır. Her ne kadar bunlardan 8 tanesinde mahalle ifadesi kullanılıp diğerlerinde kullanılmamış ise de 16. Yüzyılda Niğde’deki mahallelerle karşılaştırma yapıldığında bu sayı 17’ye ulaşmaktadır¹¹⁹.

Bu mahallelerden 2 tanesi ismini camiden¹²⁰; 1 tanesi ismini zaviyeden¹²¹; 1 tanesi kale kapılarından birinden¹²², 8 tanesi ismini mescit kurucusu şahıstan¹²³; 5 tanesi ise ismini mescit isimleri ile mescitlere isim veren diğer mimari yapılardan almaktadır¹²⁴. Mahalle isimlerinin yaklaşık olarak %50 ismini mescit yaptıran şahıslardan almaktadır. Bu mahallelerin tamamı bölgede yapılan 888/1483 tarihli ikinci tahrirde mevcudiyetini korumuştur¹²⁵. Ancak 16. Yüzyılın başlarına geldiğimizde bu mahallelerden 4 tanesinin ismine rastlayamıyoruz¹²⁶. Bu mahalleler ya isim değiştirmiş veya başka mahallelerle birleştirilmiş olabilir.

Bu mahalle isimlerinden bazıları ise günümüze kadar gelmiştir. Bu mahalleler; Ahi Paşa, Songur, Bal Hasan ve Burhan mahalleleridir.

¹¹⁶ Rafet Metin, agm.. s. 46.

¹¹⁷ Mescid-i Mahalle-i Tat Ahmed, Mescid-i Mahalle-i Mahub Çelebi, Mescid-i Mahalle-i Ali Bey, Mescid-i Mahalle-i Veled-i Tayı, Mescid-i Mahalle-i Bor Kapısı, Mescid-i Mahalle-i Zindan, Mescid-i Mahalle-i Şahna, Camii Sultan Mahallesi Mescidi. (TK 564, s. 64.b-65.a)

¹¹⁸ Burhan, Hoca Veys, Tahtalı, Tat Ahmed, Bal Hasan, Ahi Mustafa, Kubbe, Sırçalı. (TK 564, s. 64.b-65.a)

¹¹⁹ 16. Yüzyılda Niğde mahalleleri için bk. (Rafet Metin, “XVI. Yüzyılda Niğde ve Kırşehir Sancaklarında Mahalle Yapılanması”, s. 52.

¹²⁰ Sungur cami ve Sultan Camii (Alâeddin Camii)

¹²¹ Ahi Paşa

¹²² Bor Kapısı

¹²³ Tat Ahmed, Mahub Çelebi, Ali Bey, Dayıoğlu, Hoca Veys, Bal Hasan, Ahi Mustafa, Burhaniyye

¹²⁴ Zindan, Şahna, Sırçalı, Tahtalı, Kubbe

¹²⁵ Coşkun, agt., s. 154-162; Coşkun, “888/1483 Tarihli Karaman Eyaleti Vakıf Defteri”, s. 45-49; Erdoğan, “Murad Çelebi Defteri: 1483 Yılında Karaman Vilâyetinde Vakıflar-III”, s. 147-152

¹²⁶ Mahub Çelebi, Bor Kapısı, Zindan ve Kubbe Mahalleleri.

Çalıştığımız defter ile Uzluk tarafından yapılan çalışma değerlendirildiğinde Cami-i Sultan Mahallesi'nin Uzluk tarafından Hacım Sultan Mahallesi olarak okunduğu tespit edilmiştir¹²⁷.

Tablo 7: Niğde İli Mahalleleri

Sıra No	Mahallenin Adı	Sayfa No TK 564	Sayfa No Uzluk
1	Tat Ahmet Mahallesi	64.b	52
2	Mahbub Celebi Mahallesi	64.b	52
3	Ali Bey Mahallesi	64.b	52
4	Dayıoğlu Mahallesi	64.b	53
5	Bor kapısı Mahallesi	65.a	53
6	Zindan Mahallesi	65.a	53
7	Şahna Mahallesi	65.a	53
8	Sırçalı Mahallesi	65.a	53
9	Cami Sultan Mahallesi	65.a	53
10	Burhaniyye Mahallesi	64.b	52
11	Hoca Veys	64.b	52
12	Tahtalı	64.b	52
13	Bal Hasan	64.b	52
14	Ahi Mustafa	65.a	53
15	Kubbe	65.a	53
16	Sungur Bey Camii		
17	Ahi Paşa		

Sonuç

142

Çalışmamızın esasını teşkil eden 881/1476 senesi vakıf defterinde Niğde ve çevresindeki 56 yerleşim biriminin ismi tespit edilmiştir. Tespit edilen bu yerleşim birimlerinin büyük oranda bugün hangi yerleşim birimlerine karşılık geldiği bu çalışmada belirlenmiştir. Ayrıca bu tespit ve bir ait tablo hazırlanarak harita üzerinde gösterilmiştir.

Çalıştığımız defterde, Niğde'de yer alan 17 mahalle ismi tespit edilerek tablo hazırlanmıştır.

Şehirde yer alan vakıf eserleri ile ilgili olarak; 4 cami, 15 mescit, 12 zaviye, 1 türbe, 1 kervansaray, 2 hamam, 2 medrese, 1 imaret ile ayrıca 11 adet diğer vakıf eserleri ile vakfiyelerin isimleri belirlenmiştir. Belirlenen bu eserlere ait tablolar çıkarılmış ve gerekli izahlar yapılmıştır.

Şehrin ekonomik yapısı üzerinde 31 dükkân, 3 yarım dükkân, 1 ekmekçi fırını ve 1 tek taşlı değirmen tespit edilmiştir. Ayrıca 8 adet malikâne ve yerleri belirlenerek tablo hazırlanmıştır.

Defterde yer alan Niğde vakıfları arasında şehrin değişik yerlerinde çok sayıda bağ ve bahçeden bahsedilmiş ve şehrin güney istikametinde yer alan Burçak çayırı da ismini günümüze kadar ulaştırmıştır

¹²⁷ TK 564, s. 65.a; Uzluk, age., s. 53.

